

Izmir ili turunçgil bahçelerinde yeni bir zararlı: *Parabemisia myricae* (Kuw.) (Homoptera: Aleyrodidae)

Cezmi ÖNCÜER*

Zeynep YOLDAŞ*

Resumé

Un nouveau ravageur dans les vergers d'agrumes d'Izmir:
Parabemisia myricae (Kuw.) (Hom., Aleyrodidae)

Parabemisia myricae (Kuw.) est un ravageur important dans la région Çukurova. Ce ravageur on a vu premier fois au printemps 1988 dans les vergers d'agrumes d'Izmir. On a observé que sa population est s'elevée en automne 1988.

Giriş

Turunçgil ağaçlarında çok sayıda zararlılar bulunmaktadır. Bunlardan Turunçgil beyazsineği *Dialeurodes citri* (Ashm.), İzmir turunçgillerinde ilk kez 1973 yılında tespit edilmiş, zararlı yayılış alanını ve yoğunluğunu arttırarak turunçgil bahçelerinde başlıca zararlılar arasına girmiştir (Ulu, 1984; Lodos, 1986).

Defne beyazsineği *Parabemisia myricae* (Kuw.), ilk kez Japonya'da tespit edilmiş, A.B.D.'de Kaliforniya turunçgillerinde 1978 yılında görülmüş ve 1980 yılında özellikle limon bahçelerinde yoğun popülasyonlar oluşturmuştur (Rose et al., 1981).

Yurdumuzda ise ilk kez 1982 yılında Çukurova Bölgesi turunçgillerinde tespit edilen *P. myricae*, 1988 yılı ilkbaharında ilk kez İzmir (Bornova)'da tarafımızdan görülmüş ve aynı yılın sonbaharında zararlının popülasyon ve yayılışının arttığı gözlenmiştir. Gerek zararı ve gerekse mücadelesi bakımından üzerinde durulması gereken bu beyazsinek türüne karşı ilgililerin ve üreticilerin dikkatini çekmek amacıyla bu makale kaleme alınmıştır.

* Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü Bornova, İzmir

Alınış (Received): 15.11.1988

Materyal ve Metot

Zararlının yayılışını ve bulaşma oranını tespit etmek amacıyla turunçgil yetiştiriciliği bakımından önemli olan Bornova, Balçova, İnciraltı, Narlıdere ve Güzelbahçe yörelerinde toplam 10.500 adet satsuma çeşidi mandarin ağacının bulunduğu, rastgele seçilmiş 17 turunçgil bahçesinde gözlem ve sayımlar yapılmıştır. Bu örnekleme bahçelerinde özellikle yeni sürgünlerin uçlarında bulunan taze yaprakların kontrol edilmesine özen gösterilmiştir.

Parabemisia myricae (Kuw.)'nin Bazı Morfolojik ve Davranış Özellikleri

Defne beyazsineği P. myricae, avakado, dut, nar, defne, şeftali, asma, elma ve turunçgiller gibi geniş bir konukçu dizisine sahiptir. Bunlardan turunçgillerde önemli zararlara neden olur. Özellikle limon ağaçlarında zararı daha fazladır (Rose et al., 1981; Atay ve Şekeroğlu, 1987). Turunçgil ağaçlarının yeni sürgünlerinin ucunda bulunan genç ve taze yapraklar üzerinde yoğun populasyon oluşturur. Populasyonları turunçgillerin sürgün verme dönemlerinden özellikle ilkbahar ve sonbaharda yoğundur (Rose et al., 1981; Atay, 1987; Atay ve Şekeroğlu, 1987; Yumruktepe ve Aytas, 1987).

Zararlının erginleri hafif mavimsi beyaz renkli ve Dialeurodes citri erginlerinden daha küçüktür. Yumurtaları uca doğru sivrice elips şeklinde olup yaprak yüzeyine bir sapla bağlanmıştır. Böylece dik olarak durur. Yumurtalar ilk bırakıldıklarında krem rengindedir ve zamanla renk koyulaşır ve 1-2 gün içinde siyah bir renk alır. Yumurtalar yeni sürgünlerin ucunda bulunan genç yaprakların her iki yüzüne ve daha çok alt yüzünde kenarlara bırakılır. D. citri ise yumurtalarını daha yaşlı yaprakların alt yüzünde yaprak ayasına bırakır ve bunlar yatık olarak durur. Yumurtadan çıkan P. myricae larvaları yine bu taze yapraklar üzerinde kendilerini tespit ederler. Larvaların kendilerini tespit ettikleri yer çok hafif çökük bir görünüm alır ve bu çöküntüler çıplak gözle noktacıklar halinde görülür. Larvaların üzerinde oluşan kabuk saydamdır ve larvanın çevresinde mum salgılarından oluşan saçak veya perçem bulunur. Gerek yapraktaki noktacık halindeki çöküntüler ve gerekse larvaların çevresinde bulunan perçem D. citri larvalarında görülmez.

P. myricae daha çok parthenogenetik olarak çoğalır. Erkekler çok ender görülür.

Gözlem Sonuçları

Yapılan kontrollarda örnekleme bahçesi olarak seçilmiş bahçelerin tümünün P. myricae ile bulaşık olduğu tespit edilmiştir. Zararlının 1988 yılı ilkbaharında yer yer ve düşük populasyonda görülmesine karşılık aynı yılın sonbaharında tüm örnekleme bahçelerinde görülmüş olması dikkat çekici olup üreme gücünün yüksek oluşunun bir göstergesi sayılabilir.

Örnekleme bahçelerinde yapılan sayımlarda ağaçların ortalama % 81.6 (26.4-100.0)'sının bu zararlı ile bulaşık olduğu tespit edilmiştir. Özellikle taze sürgünlerin en ucundaki 1., 2. ve 3. yapraklar üzerinde yoğunluğun çok fazla olduğu gözlenmiştir. Ağacın tümü ele alındığında zararlının daha ziyade ağacın dış yüzünde

bulunduğu da gözlenmiştir.

Bu gözlem sonuçlarına göre P. myricae'nin taze yapraklar üzerinde dolayısıyla sürgün uçlarında bulunması, popülasyonunun özellikle eylül-ekim aylarında yoğunlaşması mücadelesi ile ilgili uygulamalarda güçlükle yaratacak ve başarının düşük olmasına neden olabilecek davranışları olarak görülmektedir. Bilindiği gibi bölgemizde turuncgillerdeki değişik kabuklubitler ve D. citri'ye karşı, hedef alınan bu zararlıların biyolojisi gereği, haziran ve temmuz aylarında yazlık beyazyag ilaçlamaları yapılmaktadır. Böylece birçok zararlı kontrol altında tutulabilmektedir. Bu yeni zararlı ile bulaşık bölgemiz turuncgil bahçelerinde ise zararlıların biyolojisi ve popülasyon yoğunluğu dikkate alınarak eylül ayı sonlarında yazlık beyazyaglarla bir ilaçlamanın daha yapılması gereği ortaya çıkmaktadır. İlaçlamalarda özellikle yeni sürgünlerin uç kısımlarının iyice ilaçlanmasına özen gösterilmelidir. Bunun yanında vakit geçirilmeden zararlıların biyolojisi ve mücadelesi ile ilgili çalışmalara başlanmalı, böylece zararlıların mücadelesine yönelik etkili ve sürekli yöntemler ortaya konmalıdır.

Özet

Defne beyazsineği Parabemisia myricae (Kuw.), yurdumuzda Çukurova Bölgesi'nde turuncgillerde önemli bir zararlı olarak bilinmektedir. Zararlıın İzmir ilinde de bulunduğu ve satsuma mandarini bahçelerinde kısa zamanda yoğun popülasyonlar oluşturduğu gözlenmiştir.

Literatür

- Atay, Ş., 1987. Defne beyazsineği, Parabemisia myricae (Kuw.) (Homoptera:Aleyrodidae)'nin biyolojisi ve farklı turuncgil türleri üzerinde popülasyon dalgalanması. Ç. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana, 38 s. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Atay, S. ve E. Şekeroğlu, 1987. Defne beyazsineği, Parabemisia myricae (Kuw.) (Homoptera:Aleyrodidae)'nin farklı turuncgil türleri üzerinde popülasyon dalgalanması. Türkiye I. Entomoloji Kongresi (13-16 Ekim 1987, İzmir) Bildirileri, Entomoloji Derneği Yay. No: 3, Bornova, 59-67.
- Lodos, N., 1986. Türkiye Entomolojisi (Genel, Uygulamalı ve Faunistik) Cilt II. E. Ü. Ziraat Fak. Yay. No: 429, Bornova, 580 s.
- Rose, M., P. DeBach and J. Woolley, 1981. Potential new citrus pest; Japanese bayberry whitefly. Calif. Agric., 35: 22-24.
- Ulu, O., 1984. Ege Bölgesi turuncgillerinde zararlı olan Dialeurodes citri (Ashm.) (Homoptera:Aleyrodidae)'nin tanınması, zararı, biyolojisi ve ekolojisi ile savaş olanakları üzerinde araştırmalar. E. Ü. Ziraat Fak. Bitki Koruma Bölümü, Bornova, 281 s. (Basılmamış Doktora Tezi).
- Yumruktepe, R. ve M. Aytas, 1987. Turuncgillerde Japon defne beyazsineği Parabemisia myricae Kuw. (Hom., Aleyrodidae)'nin tanınması, biyolojisi, konukçuları, doğal düşmanları ve mücadelesi üzerinde araştırmalar. Adana Ziraat Mücadele Araş. Enst. 1/A 600.002 sayılı proje 1. yıl raporu, 51 s. (Basılmamış).